

Kursusoplæg

PLan + PLUS

Indhold

3	PLan og PLUS – kurser der bygger fremtidens spejdere
4	Spejder skaber handlekraft
5	Sammenhængen mellem kurserne og spejderideen + Spejderfærdigheder
6	Kursustyper
11	Kursusramme og -fundament
13	Bæredygtighed
15	Kursusbegreber
16	Ledelse
17	Forløbstanken
18	Medbestemmelse
19	Praktisk info

Kolofon

Redaktion:

Udvalget for ungdomskurser (UK)

Forsidefoto:

Morten Voltelen

Layout:

Johan Stauner Bill

Kontakt:

Udvalget for ungdomskurser
uk@dds.dk

10. udgivelse, december 2025

PLan og PLUS – kurser der bygger fremtidens spejdere

Velkommen til kursusoplægget, der er rammen for det fælles arbejde, hvor vi sammen skaber udviklende, nærværende og meningsfulde oplevelser for spejdere over hele landet. I Udvalget for Ungdomskurser glæder vi os over at stå skulder ved skulder med jer, der med idéer, energi og spejderånd giver ungdomskurserne liv.

Kurserne er et sted, hvor unge spejdere møder udfordringer, vokser som mennesker og mærker, hvordan et stærkt fællesskab kan give mod og handlekraft. Her får de mulighed for at prøve sig selv af, tage ansvar og opdage, at deres bidrag gør en forskel. Trivsel og retning er derfor to centrale fokuspunkter: Kursisterne skal både føle sig trygge og opleve, at deres udvikling hænger sammen med patruljen og med spejderarbejdets grundlæggende idéer.

Vi håber, at I vil tænke nyskabende og med nysgerrighed i jeres planlægning. Brug spejdermetoden aktivt, støt hinanden som team, og skab kurser, hvor fællesskab, oplevelser og læring går hånd i hånd. Kursusoplægget er en ramme og vi opfordrer jer til at sætte jeres eget præg og skabe kurser, der føles relevante, engagerende og vedkommende for de unge spejdere, der deltager.

Kursusoplægget består af fire dele. Først lidt om udviklingsplanen og en introduktion til sammenhængen mellem kurserne og spejderidéen. Så følger beskrivelser af de enkelte kursustyper. De enkelte kursuselementer uddybes herefter og de bliver sammenlignet på tværs af kursustyper. Sidst kommer en række praktiske informationer, I får brug for til ansøgning og afholdelse.

Tak fordi I er med til at skabe oplevelser, der former unge mennesker – oplevelser, der giver mod, fællesskab, retning og lyst til at handle.

Med spejderhilsen

Udvalget for Ungdomskurser

Spejder skaber handlekraft

Med udviklingsplanen "Spejder skaber handlekraft" er der sat en tydelig retning for de kommende år i Det Danske Spejderkorps.

Planen beskriver, hvordan vi som korps vil styrke spejderarbejdet, så børn og unge fortsat udvikler mod, nysgerrighed, bæredygtig forståelse og handlekraft i en verden, der stiller nye krav til fællesskaber og deltagelse.

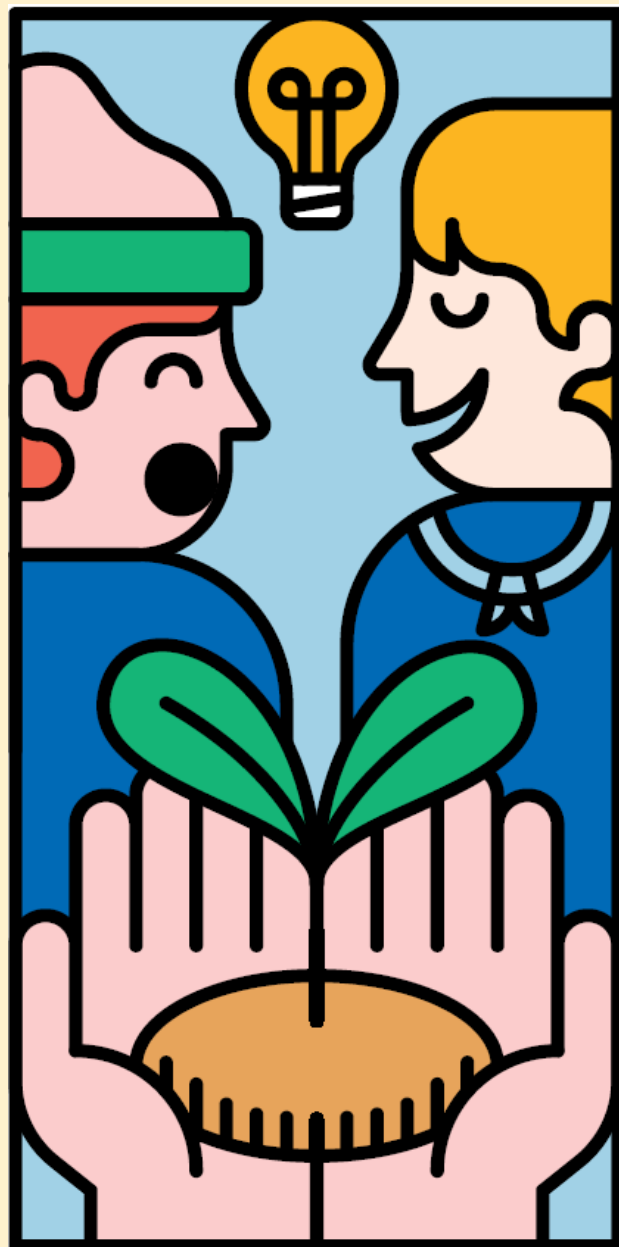
Udviklingsplanen er derfor ikke kun et strategisk dokument. Den er en invitation til alle ledere og teams om at omsætte visionerne til virkelighed i mødet med spejderne. Her spiller ungdomskurserne en helt central rolle.

Kurserne er netop de steder, hvor unge spejdere får mulighed for at prøve sig selv af på nye måder, mærke fællesskabet og flytte deres personlige grænser. Når et team arbejder bevidst med udviklingsplanens retning, kan den blive et stærkt redskab til at skabe kurser, der både er relevante og fremtidsskabende.

I planlægningen kan I derfor med fordel se ind i udviklingsplanens temaer: Hvordan skaber vi rum for handlekraft? Hvordan understøtter vi nysgerrighed og mod? Hvordan inviterer vi kursisterne ind i fællesskaber? Og hvordan bruger vi naturen aktivt som ramme?

For kursisterne kan udviklingsplanens retning være med til at forme oplevelser, der varer langt ud over kursets afslutning. Når de unge spejdere får lov til at tage ansvar, samarbejde, fejle trygt, lykkes stort og mærke, at de gør en forskel, så kan det være med til at styrke deres identitet som spejdere og som mennesker. Jeres kursus bliver et sted, hvor udviklingsplanens vision om at "spejder skaber handlekraft" bliver til virkelighed.

Vi opfordrer derfor alle kursusteamer til at bruge udviklingsplanen aktivt som inspiration gennem jeres planlægning. Den kan være med til at kvalificere jeres valg, styrke kursusretningen og sikre, at ungdomskurserne fortsat er med til at udvikle stærke, modige og nysgerrige spejdere i hele landet.

Spejder skaber handlekraft

Det er overskriften for udviklingsplanen for 2026-2029. Den skal sætte retning for både det lokale og nationale spejderarbejde.

I kan finde hele udviklingsplanen på dds.dk/udviklingsplan

Sammenhængen mellem kurserne og Spejderideen

Alt spejderarbejde bygger på spejderideen. Derfor er det også naturligt, at vi tager afsæt i Spejderideen, når vi laver kurser. Spejderideen er et samlende begreb, der dækker, hvorfor og hvordan vi er spejdere. Det er beskrevet i følgende fire elementer:

- Formålet
- Spejderprincipperne (Den enkelte, Omverdenen og Det åndelige)
- Spejderloven og -løftet
- Spejdermetoden

Kursusoplægget for tager afsæt i de 7 elementer i Spejdermetoden:

- Spejderlov og -løfte
- Patruljer
- Learning by doing
- Samfundsengagement
- Medbestemmelse
- Friluftsliv
- Personlig udvikling

Spejdermetoden skal ses som en samlet helhed. Det er ikke blot summen af de enkelte elementer, der indgår, men i lige så høj grad samspillet mellem elementerne, der gør spejderarbejdet til noget særligt. Vil I vide mere om Spejderideen, så tjek dds.dk/spejderideen.

Spejderfærdigheder

... lyder i den klassiske forstand måske lidt støvet og kedeligt, men det behøver det bestemt ikke at være!

Spejderfærdigheder er et vigtigt fundament og en forudsætning for både det daglige spejderarbejde og ikke mindst udviklingen inden for mange andre dele af kursisternes spejderliv. Det er derfor vigtigt, at dette element også har en plads og indtænkes som en aktiv del af kurset - uanset aldersgruppe.

Kursustyper

I de følgende afsnit er de fem forskellige kursustyper beskrevet. Efterfølgende er der et afsnit om hhv. "Kursuselementer", "Kursusammer og -fundament" og "Praktisk info".

PLan-start

PLan-start er det første PLan-kursus, som spejderne møder, når de er rykket op som troppspejdere. Spejderne er 12-13 år, og de har typisk ikke været troppspejdere i mere end nogle få måneder.

Hvis man laver PLan-start, har man dermed som team mulighed for at give kursisten den bedste start på PLan-oplevelsen.

PLan-start er tænkt som et oplevelses- og færdighedsbaseret kursus, der er bygget op omkring et eller flere forløb, som kursisterne skal tage aktiv del i. PLan-start skal være med til at opbygge og udvide kursistens basale spejderfærdigheder, så de har et ordentligt grundlag, når de næste år skal på PLan 1.

Kurset skal derfor skabe rum for, at kursisten kan anvende og øve almindelige spejder- og lejr-færdigheder. Det er muligt for kursus-teamet at vælge at sætte fokus på en spejderfærdighed, som I brænder for, om det er pionering eller madlavning eller andet.

Gennem fantasirammen arbejdes der med aktiviteter og spejderfærdigheder for at styrke kursisternes

kompetencer til at kunne bruge det i et samarbejde med patruljen. På PLan-start skal kursisterne opleve de forskellige elementer i spejdermetoden. Under kurset skal der være fokus på at være et godt patruljemedlem, og hvad der skal til for, at patruljen fungerer godt.

Kursisten får på PLan-start:

- Mulighed for at udvide og bruge deres praktiske færdigheder
- Introduktion til metoder til at kunne planlægge en aktivitet
- Introduktion til medbestemmelse og patruljeroller
- Motivation til at tage på PLan 1 året efter.

PLan 1

På PLan 1-kurset skal kursisten introduceres til spejdermetoden og den indbyrdes sammenhæng mellem elementerne samt Spejderlov og -løfte. Kursisten har sikkert allerede stiftet bekendtskab med begreberne, men nu skal de bagvedliggende tanker introduceres, og de skal i højere grad selv kunne forstå og formidle dem.

Patruljeledelse skal indgå som et gennemgående element i hele kurset og skal ses som en sparring og en læring om samarbejde, og ikke nødvendigvis som PL/PA-roller. Kursisten skal få en oplevelse af og forståelse for patruljesystemet, og en inspiration til ledelse.

Indtænk de praktiske rammer og konkrete gøremål som del af læringsprocesserne, og som et led i ledelseselementet og 'learning by doing'.

Kursisten skal prøve at træffe valg ud fra forudbestemte muligheder i samarbejde med sin patrulje og opleve konsekvenserne heraf. Kursisten skal sammen med sin patrulje have medindflydelse på dele af programmet.

Kursisten skal introduceres til idégenerering, og kursisten skal arbejde med forløbstanken ved at gennemføre et helt eller dele af et forløb. Under kurset skal kursisten have mulighed for at booste sine spejderfærdigheder eller tilegne sig nogle nye.

Kursisten skal tage fra PLan 1-kurset med en gejst og motivation til at tage hjem i egen patrulje og prøve kræfter med det, der er blevet lært på kurset. Samtidig skal kursisten have fået mod og inspiration til nye spejderudfordringer og være styrket i sine færdigheder.

Kursisten får på PLan 1:

- Styrket sine praktiske færdigheder
- Inspiration til at tage hjem i egen patrulje og prøve nye metoder af
- Introduktion til Spejdermetoden, Spejderloven og -løftet
- Redskaber til at planlægge et patruljemøde/-forløb
- Træning i patruljeledelse og forståelse for patruljesystemet
- En oplevelse af at blive forstået og føler sig værdsat

PLan 2

PLan 2-kurset bygger naturligt videre på PLan 1-kurset. Spejderne er 14-15 år og har ca. to-tre års erfaring som tropsspejdere.

PLan 2-kursisten skal styrkes i at bruge forløbstanken. Kursisten skal tage fra PLan 2-kurset med en gejst, motivation og evt. et færdigt forløb til at tage hjem i egen patrulje og prøve kræfter med det, der er blevet lært på kurset. Samtidig skal kursisten have fået mod og inspiration til nye spejderudfordringer, have fået skærpet sine spejderfærdigheder og ikke mindst komme hjem med et styrket spejdernetværk.

PLan 2-kursisten står formentlig på tærsklen til at blive enten PL eller PA, samtidig har kursisten en del spejdererfaring, som der kan bygges videre på. Det gælder derfor om at klæde kursisterne på til at tage aktiv del i ledelsen af en patrulje.

Kursisten får på PLan 2:

- Redskaber til at planlægge, instruere, lede, udføre og evaluere et patruljemøde/-forløb
- Inspiration til at tage hjem i egen patrulje og prøve nye metoder af
- Medbestemmelse og ansvarlighed i dele af kurset og oplever udbyttet heraf
- En stærk fælles holdånd i patruljen og lærer, at patruljen er en tryk enhed
- Mentale og fysiske udfordringer
- Opdateret (og udfordret på) sine færdigheder
- Oplevet, at der er plads til forskelligheder - også i patruljen

PLan 3

Formålet med PLan 3 er at støtte kursisterne i deres udvikling som spejdere og individer samt ledere. Det gælder både i forhold til det at være patruljeleder og i det hele taget det at være en del af en gruppe.

Det er endvidere formålet med PLan 3, at kursisterne får mulighed for at forholde sig til nogle af de grundlæggende værdier i spejderarbejdet. Målet er, at kursisten tager "et stort ryk" i forhold til sin personlige relation til spejderbevægelsen, således at kursisten ved, hvorfor han/hun er spejder, og hvad vedkommende vil med det i fremtiden.

Kursisten arbejder aktivt med forløbstanken og reflekterer over valg og ændringer i løbet af processen. Man kan med fordel arbejde med forløbstanken ved at lade kursisterne arbejde med et større projekt, som udfordrer dem både på forløbstankens elementer, patruljearbejdet og giver dem mulighed for at tilegne sig nye praktiske færdigheder til brug for deres daglige spejderarbejde.

Kursisterne skal også på PLan 3 have medbestemmelse og opleve, at de har reel indflydelse i forhold til aktiviteterne, ligesom de selv skal tage et ansvar i den forbindelse. Kursisterne skal i større omfang end på de tidligere PLan-niveauer have medbestemmelse over kursets indhold. Fx ved at lade et par tidsperioder stå tomme til, at kursisterne selv kan udfylde dem. Der kan evt. sættes fokus på medbestemmelse som en motivationsfaktor. Igennem denne medbestemmelse skal kursisterne opfordres til at tage ansvar hjemme i gruppen, samt motiveres til at tage aktivt del i divisionen og korpsets fremtidige udvikling.

PLan 3-kursisten er på et stadie i sit (spejder)liv, hvor værdier, identitet og tilhørsforhold spiller en væsentlig rolle i tilværelsen. Endvidere er PLan 3-spejderen nu så gammel, at vedkommende kan få reel indflydelse i DDS.

PLan 3-kurset skal derfor være med til at styrke kursisterne og give dem en personlig platform at arbejde ud fra i form af, at teamet interagerer med kursisterne og lader dem udfolde sig, få indflydelse og ansvar for en række elementer i kurset.

På den måde skal PLan 3-kurset virke som et springbræt for kursisten, så kursisten kan tage aktivt del i DDS' udvikling. Derfor er det væsentligt, at kursisterne forholder sig til DDS' egne og internationale værdier i spejderarbejdet og derigennem får mulighed for at reflektere over egne og andres værdier.

Kursisten skal tage fra PLan 3-kurset med en gejst og motivation til at tage hjem i egen patrulje, trop, gruppe og division for at prøve kræfter med det, der er blevet lært på kurset. Samtidig skal kursisten have fået mod og inspiration til nye spejderudfordringer og fået styrket sit spejdernetværk.

Kursisten får på PLan 3:

- Redskaber til at idégenerere, planlægge, instruere, lede, udføre og evaluere
- Inspiration til personlig udvikling (inden for DDS)
- Medbestemmelse og ansvar for visse aktiviteter på kurset og oplever udbyttet heraf
- En stærk fælles holdånd i patruljen og en kæmpe oplevelse
- Personlige udfordringer
- Indblik i DDS' egne og internationale værdier samt kunne perspektivere dem til egne værdier
- Udvidet sin horisont i forhold til kommende spejderarbejde og egenledelse/motivation
- Styrket sit spejdernetværk

PLUS

Formålet med PLUS er, at kursisten tager hjem med en idé til og en plan for, hvad denne vil bruge sin seniortid på. Kursusindholdet har fokus på den enkelte kursists behov, det kan være ift. den seniorsituation, kursisten befinder sig i hjemme (eksempelvis ingen klan, nystartet klan, etableret klan).

Kursisten skal under kurset høre om mulighederne for at udvide sit ansvar og engagement som spejder til andre enheder end klanen, fx bestyrelse, division, center, arrangementer, løb mv.

Kursisten tager aktivt del i perspektiveringen mellem kursus og hjemlige klanforhold. Kursisten træffer på kurset valg, der påvirker både den enkeltes kursusindhold og dennes fremadrettede seniortid. Kursisten er efter kurset i stand til at bidrage til klanarbejdet derhjemme.

Kursusindholdet bygges op, så den enkelte kursist kan tilvælge de elementer, der er relevant for den seniorsituation, vedkommende befinder sig i. Forskellige gruppestørrelser (eksempelvis sjak, klan, storklan) er et redskab, der bruges til at understøtte forståelsen og vigtigheden af behovsbestemt ledelse, ansvar og medindflydelse. Dette kan også bruges som et redskab, der anvendes i forskellige typer af projekter, hvor der lægges vægt på styrker og svagheder ved forskellige projektmetoder.

På Plan-kurserne har kursisterne arbejdet med forløbstanken, mens de på PLUS stifter bekendtskab med andre projektmetoder og opnår en forståelse for, hvilken type metode der passer til det forestående projekt.

Kursisten på PLUS får inspiration til søge netværk med andre seniorer på kurset eller andre steder, for at kunne udleve deres engagement for et givent projekt.

Kursisten får på PLUS:

- Mulighed for at finde sin egen plan for sin seniortid
- Udvidet sit spejdernetværk
- En eller flere af følgende:
 - Kendskab til redskaber og værktøjer, der sætter kursisten i stand til at definere og lave en egen klan med en god klanstruktur, herunder arbejde med gruppedynamik.
 - Kendskab til og mod på at udforske mulighederne inden for seniorarbejdet i og udenfor gruppen.
 - Værktøjer og selvtillid til at få sin stemme hørt i og uden for klanen.
 - Kurset skal hjælpe kursisten til at finde egne værdier, og skabe rum til at debattere og argumentere for disse

Kursusrammer og -fundament

Friluftskursus

Friluftslivet er rammen for PPlan og PLUS. Naturen skal bruges som læringsrum og inddrages i størst mulig grad. Græsset er vores gulv, træerne vores vægge, og himlen er vores loft. Der er vide rammer og plads til store tanker og armbevægelser – og det skal vi lære vores kursister at forstå og bruge.

Kurset tilrettelægges, så overnatning kan ske udendørs. Om det er i telt, shelter eller noget helt tredje, er op til jer. Kursisterne bør som udgangspunkt også stå for madlavningen udendørs. Det kan være over bål, på trangia, i rygeovn, gammelmandsild, jordovn, udendørs-køkken etc. Det er igen også op til jer at få det tilpasset, så det stemmer overens med jeres kursus og kursisternes niveau, fx kan det være, at kursisterne ikke laver al maden selv, men stadig har oplevelsen af lejrLiv og det selv at lave mad.

Patruljeliv

Kurset arbejder med patruljeliv og giver kursisterne en praktisk forståelse af rollerne i patruljen og den enkeltes ansvar for patruljen. Patruljelivet skal være med til at styrke kursistens kompetencer i samarbejde. Kort sagt skal kursisten få en forståelse af, at sammen kan vi løfte mere, end vi kan hver især. Kursisterne er inddelt i patruljer og arbejder ud fra princippet 'learning by doing'.

Under kurset skal alle kursister have praktisk træning i ledelse, fx ved selv at have PL-rollen i kortere eller længere tid, eller ved at rollen indgår i en aktivitet. Under kurset tjener de praktiske opgaver og færdigheder som fx madlavning til at give kursisterne mulighed for at snakke med deres patrulje og vejledere om, hvordan de hver især oplever og lærer.

Oplevelser

Kursisten skal begejstres gennem oplevelser og få inspiration og motivation til læring og udvikling. Oplevelsen skal dog ikke være målet i sig selv, men udspringe af kursusindholdet, så kurset som en samlet helhed huskes som en læring gennem oplevelser. Kursisten skal opleve at få flyttet grænserne for, hvad kursisten troede var muligt - dette kan være i fællesskabet, individuelt, fysisk eller kompetencemæssigt. Vi vil opfordre jer til at lave noget helt særligt ud af den sidste aften – en banket, der passer til ideen i jeres tema, og som på bedste vis slutter jeres kursus af. Om I inddrager spejderne i processen, eller om banketten skal være en overraskelse, er igen op til jer.

Værdier

Kursisten oplever, at alt samvær med teamet, imellem kursisterne og imellem teamerne er baseret på de værdier, der er udtrykt i Spejderloven og -løftet.

Learning by doing

Learning by doing-begrebet er en af Det Danske Spejderkorps' grundlæggende læringsmetoder. Kursisten skal være i stand til at lære af og reflektere over egne handlinger, og være i stand til at omsætte det lærte til at kunne ændre egne handlingsmønstre, hvor muligt for kursistens niveau.

Bæredygtighed

I Det Danske Spejderkorps har vi et vigtigt mål om at udvikle børn og unge til at blive aktive og ansvarlige samfundsborgere. En af vores kerneværdier er at efterlade verden bedre, end vi fandt den, og derfor er bæredygtighed en central del af vores spejderarbejde – både i vores daglige aktiviteter og i planlægningen af større arrangementer som ungdomskurserne.

Bæredygtighed som en naturlig del af kurset

Et ungdomskursus er en oplagt mulighed for at introducere børn og unge til konkrete handlinger, der fremmer bæredygtighed. Vi vil skabe modige børn og unge, som tør tage ansvar for sig selv, for hinanden og for verden. Derfor bør bæredygtighed tænkes ind i alle aspekter af kurset – lige fra planlægningen til selve afholdelsen og evalueringen.

Med Det Danske Spejderkorps' bæredygtighedspolitik sætter vi ekstra fokus på at tydeliggøre bæredygtighed i vores ungdomskurser. Vi håber, at I som kursusteam vil hjælpe med at give kursisterne viden, holdninger og færdigheder inden for bæredygtighed.

Kursusteamets ansvar

Vi forventer, at I som kursusteam går forrest og aktivt tager stilling til, hvordan I bedst kan praktisere bæredygtighed i jeres planlægning, gennemførelse og evaluering af kurset. Dette kræver ikke kun gode intentioner, men også konkrete handlinger, der viser kursisterne, hvordan man kan gøre en forskel.

Inspiration og materialer

Læs mere om [Det Danske Spejderkorps' bæredygtighedspolitik for natur, miljø og klima her](#). Dette link giver en omfattende vejledning til, hvordan vi sammen kan tage bæredygtige skridt i vores spejderarbejde.

Ved at tage disse skridt kan vi sikre, at kurserne bliver en platform for læring om bæredygtighed og en kilde til inspiration for spejdere i alle aldre. Lad os sammen gå forrest i arbejdet med at skabe en mere bæredygtig fremtid for de kommende generationer.

Genbrug

I stedet for at købe nye materialer til kurset, kan I fokusere på at købe genbrugte materialer. Dette kan både reducere miljøpåvirkningen og give kursisterne et godt eksempel på, hvordan man kan spare ressourcer ved at genanvende ting.

Genbrugsbutikker og markeder er gode steder at finde udstyr, dekorationer og materialer, der kan bruges på kreative måder under kurset.

Madplan og madspil

Planlæg måltider, der minimerer madspild, og udforsk brugen af flere grøntsager i madlavningen. Overvej at bruge inspiration fra "Ild, Mad og Fællesskab - kogebog til bålmad og grønne retter", som tilbyder gode opskrifter på bæredygtige og grønnere bålretter. Det kan hjælpe med at fremme bæredygtige måltider, der understøtter spejdernes fokus på ansvarlig madlavning og brug af lokale råvarer.

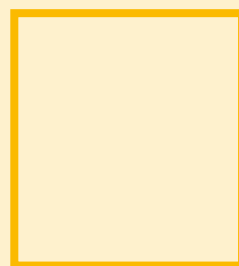
Naturen som læringsrum

Brug naturen som ramme for læring og oplevelser. Lær kursisterne at tage vare på naturen og efterlade den i bedre stand, end de fandt den.

Affaldssortering

Sørg for klare retningslinjer for affaldssortering under hele kurset. Gør det let for kursisterne at sortere affald i de rette beholdere, og tal med dem om vigtigheden af at reducere, genbruge og genanvende materialer for at beskytte miljøet

Kursusbegreber

Patruljens Døgn

Formålet med Patruljens Døgn er, at kursisterne oplever at stå på egne ben, at kunne være ansvarlige for tiden og hinanden, samt at have en grad af medbestemmelse for, hvad der skal ske på Patruljens Døgn. Patruljens Døgn er kursisternes "alenetid". Vi forestiller os, at kursisterne får tid til egen patrulje, hvis resten af kurset er meget fælles, eller at I kan benytte tiden til, at kursisterne kan være fælles, hvis kursusprogrammet er meget i egen patrulje.

Teamet skal ikke være en aktiv del i Patruljens Døgn, men skal naturligvis være til stede, hvis sikkerheden eller trygheden påkræver det ift. kursusniveau og program for Patruljens Døgn.

Begrebet 'døgn' er vejledende, men for P1an 1-3 inkluderer det en overnatning. For P1an-start kan det være en halv dag.

En temaramme er som en rød tråd for kurset – det binder kurset sammen. Det kan være gennemgående elementer såsom hejk, pionering og lignende metoder, eller gennemgående principper såsom "bryde grænser", "personlig udvikling" eller tilsvarende. En fantasiramme er en fortællende ramme og vil for mange i især de yngre aldersgrupper være en lettere måde at forstå og gå til kurselementerne på.

Eksempler på fantasirammer: Agentakademi, superhelte, opdagelsesrejse – kun jeres fantasi sætter grænser.

Nogle teams føler, at en fantasiramme gør idegenereringen lettere, men om I starter med at skabe fantasirammen eller indholdet, er op til jeres arbejdsproces i teamet.

Ledelse

PUF- og **PLan-start**-kurserne har patruljen som det primære fokus i forhold til kursistens læring om ledelse. Kursisten skal gennem disse kurser opbygge en grundlæggende og sikker forståelse af patruljen (eller tilsvarende enhed) som et centralt element i spejderarbejdet.

På **PLan 1** og **2** er det selve lederen, der er det primære fokus for kursets tilgang til ledelse. Kursisten skal gennem disse kurser få en bred forståelse af, hvordan lederen og dennes opgaver kan forstås og udføres i en spejdersammenhæng.

På **PLan 3** og **PLUS** er fokus på den enkelte, forstået som kursisten selv. Kursisten skal gennem disse kurser styrkes i at reflektere over egen tilgang til ledelse af andre og sig selv.

At læringen om ledelse har et skiftende primært fokus, betyder selvfølgelig ikke, at det enkelte kursus ikke må beskæftige sig med andre dele af ledelse også. Det gode kursus formår at bygge bro mellem det primære fokus og andre relevante ledelseselementer.

PUF	PLan-start	PLan 1	PLan 2	PLan 3	PLUS
Kursisten skal på kurset prøve aktiviteter, hvor samarbejde er nødvendigt for gennemførslen.	Kursisten skal på PLan opleve patruljeledelse igennem kurset.	Kursisten skal prøve at være PL på mindre aktiviteter i løbet af kurset.	Kursisten skal på kurset prøve at være PL for sin patrulje.	Kursisten er bevidst om egne færdigheder som PL og reflekterer over egen tilgang til ledelse.	Kursisten skal reflektere over, hvordan ledelsestyper eller andre ledelses-begreber motiverer kursisten selv.
Gode relationer i patruljesamarbejdet prioriteres højt på PUF.	Kursisten bruger patruljesystemet og hører om flere roller i patruljen.	Kursisten skal introduceres til ledelsestyper eller andre ledelsesbegreber.	Kursisten anvender viden om forskellige ledelsestyper eller andre ledelsesbegreber.	Kursisten skal på baggrund af feedback tilpasse sin tilgang til ledelse.	Kursisten skal på kurset afvikle aktiviteter i grupper, hvor forskellige ledelseslag spiller ind.
	Kursisten skal præsenteres for PL's opgaver og få kendskab til redskaberne for patruljeledelse.		Kursisten anvender instruktion som en del af sine kompetencer som PL.	Kursisten skal tage ansvar i patruljen.	Kursisten skal deltage i aktiviteter, hvor der er en kompleks ledelsesstruktur med flere ledelsesroller.
					Kursisten forholder sig til, at klanarbejde er ledelse af ligesindede.
					Kursisten forstår værdien af feedback for at udvikle egen ledelse.

Forløbstanken

Forløbstanken er den primære projektmetode, vi bruger i korpset. Derfor er det vigtigt, at kursisterne forstår at bruge den rigtigt og er fortrolige med den, når de selv skal ud og gennemføre noget på egen hånd. Udviklingen igennem kurserne foregår ved, at der på skift introduceres eller fokuseres på en ny fase (af de fire).

På **PUF** har kursisterne måske oplevet et forløb, men de har ikke nødvendigvis fået det fortalt eller snakket mere om det. Derfor starter **Plan-start** med at lave en lille aktivitet (idegenerering kan udelades for at lægge mere dybde i de andre faser).

På **Plan 1** får kursisten prøvet at gennemføre et helt forløb fra start til slut med fokus på planlægning og udførsel. Den samlede forløbstanken bør italesættes.

På **Plan 2** kan kursisten selv gennemføre forløb, men har brug for udvikling på specielt idegenereringen, således at det ikke altid bliver "den første-den bedste" ide, der bliver udført.

På **Plan 3** er kursisten så rutineret, at forløbs-tankens rammer kan udfordres. Der kan tænkes ud af boksen, og der gennemføres forløb, kursisten selv skræddersyr til præcis sine egne eller patruljens behov.

På **PLUS** er forløbstanken blot en af flere metoder, hvorved man kan gennemføre et projekt. Der åbnes op for andre måder og stillingtagen til at skulle vælge den rigtige metode til det rigtige behov.

	PUF	Plan-start	Plan 1	Plan 2	Plan 3	PLUS
Idegenerering	Idegenerering skal som sådan ikke anvendes på PUF-kurser.	Kursisten skal deltage i en idegenerering, dog uden at teorien gennemgås.	Kursisten skal prøve at deltage i en idegenerering.	Kursisten skal anvende idegenerering forud for planlægning af et forløb.	Kursisten skal anvende idegenerering i forbindelse med et forløb og forholde sig til resultatet.	Kursisten forstår forløbstanken og bruger denne og flere andre metoder til at gennemføre forløb .
Planlægning	Kursisten skal evt. prøve at planlægge en lille aktivitet men det skal være uden der gennemføres teori.	Kursisten skal prøve at deltage i planlægningen af en lille aktivitet.	Kursisten skal deltage i planlægningen af en aktivitet.	Kursisten skal deltage i planlægningen af et forløb.	Kursisten skal deltage i planlægningen af et forløb og forholde sig til resultatet.	
Udførsel	Kursisten skal prøve at udfører en lille aktivitet	Kursisten skal prøve at udføre en lille aktivitet.	Kursisten skal deltage i udførelsen af en aktivitet.	Kursisten skal udføre et forløb.	Kursisten skal udføre et planlagt forløb og forholde sig til resultatet.	
Evaluerig	Kursisten skal prøve at evaluere en del af kurset, dog uden at det bliver italesat som en evaluering	Kursisten skal deltage i eller høre om, hvad en evaluering er.	Kursisten skal deltage i en evaluering af en aktivitet.	Kursisten skal evaluere det gennemførte forløb.	Kursisten skal evaluere et gennemført forløb og forholde sig til resultatet.	
Sammenfatning	Kursisten skal have oplevet et lille forløb	Kursisten skal prøve at deltage i et lille forløb.	Kursisten skal prøve at deltage i et forløb.	Kursisten skal anvende hele forløbstanken i et forløb.	Kursisten skal gennemføre et forløb og forholde sig kritisk til det.	

Medbestemmelse

PUF, PPlan-start og PPlan 1 har fokus på, at der er et "vi" i de valg, der træffes. Det er i samarbejdet med patruljen, at kursisten arbejder med medbestemmelse, og således inden for patruljens trygge rammer. Medbestemmelse skal primært opleves som en egenskab, der opbygges i fællesskab, men med gradvis mere forståelse af det individuelle ansvar.

For **PPlan 2, PPlan 3 og PLUS** bliver medbestemmelse gradvist introduceret. Medbestemmelse har på disse kurser fokus på kursisten selv og den enkeltes ansvar. Først som et individuelt ansvar over for patruljen eller andre enheder omkring kursisten, og dernæst som et individuelt ansvar over for kursisten selv.

PUF	PPlan-start	PPlan 1	PPlan 2	PPlan 3	PLUS
Kursisten oplever på kurset medbestemmelse i forhold til eget engagement i sociale sammenhænge og i den praktiske gennemførelse af opgaver. Kursisten skal i løbet af kurset prøve at have ansvar for patruljens arbejde.	Kursisten prøver på kurset at træffe valg for patruljen i samarbejde med patruljen ud fra forudbestemte valgmuligheder. Kursisten skal i løbet af kurset prøve at have ansvar for patruljens arbejde.	Kursisten skal prøve at træffe valg ud fra forudbestemte muligheder i samarbejde med sin patrulje og opleve konsekvenserne heraf. Kursisten skal sammen med sin patrulje prøve at have medindflydelse på dele af programmet.	Kursisten skal på kurset anvende medbestemmelse som en normal del af patruljelivet. Kursisten skal anvende sin PL-rolle som aktiv repræsentant for patruljen.	Kursisten skal anvende og forstå medbestemmelse, så kursisten kan italesætte eget kursusudbytte. Kursisten skal forstå vigtigheden af at tage ansvar for eget 'spejderliv' og have prøvet at tage ansvar for at planlægge og udvikle sin (resterende) tid som tropsspejder.	Kursisten tager aktivt ansvar for kursusindholdet. Kursisten skal forstå vigtigheden af at tage ansvar for egen seniortilværelse ved at planlægge og reflektere over egen rolle som senior. Kursisten skal høre om mulighederne for at udvide sit ansvar og engagement som spejder til andre enheder end klanen, fx bestyrelse, division, center, arrangement, løb mv.).

Praktisk info

Varighed og størrelse

PLan og PLUS ligger i uge 42 - dog begynder kurset om søndagen i uge 41. PLan-start slutter over frokost fredag, og de resterende kurser slutter lørdag over frokost. Såfremt varigheden skal afvige fra dette (fx hvis der afholdes opfølgingsweekend eller ønskes at starte en dag før) skal dette aftales med UK og nævnes allerede i kursusannoncen. En længere varighed vil også medføre en højere deltagerbetaling fra kursisterne.

- **PLan-start forventes at tage min. 60 kursister**
- **PLan 1 forventes at tage min. 72 kursister**
- **PLan 2 forventes at tage min. 72 kursister**
- **PLan 3 forventes at tage min. 60 kursister**
- **PLUS forventes at tage min. 60 kursister**

I ansøgningen anfører I jeres ønskede antal kursister - som minimum det der er anført ovenfor, men gerne højere. For at have noget fleksibilitet og kunne tilbyde så mange spejdere som muligt en plads på et ungdomskursus, skal I være opmærksomme på, at jeres endelige kursus-størrelse kan variere med en til to patruljer. Det er vigtigt, at I forsøger at planlægge med denne mulige ændring, som vi først kan foretage, når tilmeldingen er lukket kort før kursusstart. Har I en god grund til at ønske en anden størrelse, vil vi naturligvis tage dette i betragtning. Overordnet skal vi dog prøve at sikre, at der er et passende antal kursuspladser fordelt på et passende antal teams.

Ansøgningen

Ansøgning skal ske via ansøgningsformularen, som I finder på dds.dk/artikel/opret-et-ungdomskursus. Det er vigtigt, at I har alle oplysninger med, da vi skal bruge dem umiddelbart efter kursus-tildelingen. Ansøgningen består udelukkende af jeres motivering for at afholde kursus, kompetencemæssige oplysninger samt praktiske oplysninger, herunder jeres ønsker til sted og størrelse. Den indholdsmæssige del af kurset skal I vente med at skrive, til I er kommet godt i gang med planlægningen. Se deadlines i kalenderen på dds.dk/artikel/plan-kalender-for-kursusteam.

Tilmelding

Spejdernes tilmelding til kurserne sker igennem korpsets medlemssystem. Tilmeldingen sker direkte til Korpskontoret, der sørger for at fordele kursisterne ud fra deres ønsker. Kursuslederne holdes løbende opdateret mht. antallet af kursister, der har ønsket netop deres kursus. Fordelingen af kursister sker som udgangspunkt ud fra kursisternes kursusønske og de fordelingskriterier, der er opsat. Ved fordelingen tages der bl.a. hensyn til kønsfordelingen på det enkelte kursus.

OBS! I kan ikke indgå aftaler eller endeligt love kursisterne noget, før de har fået tildelt jeres kursus.

Korpskontoret fordele kursisterne efter deres ønsker og de fordelingskriterier, der er sat op. Det prioriteres, at der højst kommer tre kursister pr. gruppe til hvert kursus.

Det er jer selv, der inddeler patruljerne. Når I laver patruljerne, bør I overveje sammensætningen af køn, alder, geografi og tidligere kurser. Husk at antal patruljemedlemmer skal passe til den øvrige struktur på jeres kursus.

Teamet

For at sikre en balance mellem økonomien og teamstørrelsen har vi sat en øvre grænse for, hvor mange teamere der gives penge til. Den øvre grænse er 20 teamere inkl. kursusledere, vejledere, køkkenhold mm. for PPlan 1-3 og PLUS.

I må gerne være flere, men der vil kun være økonomiske midler til maks. 20 teamere. For PPlan-start bevilger vi midler til op til 25 teamere, da denne aldersgruppe kræver mere opmærksomhed.

Størstedelen af teamet skal være vejledere. Vejlederne skal være ledere jf. korpsets love, dvs. at de min. skal være 15 år, dog skal vejledere under 18 år godkendes af UK inden de inviteres ind i teamet, og de skal indgå i en form for følordning.

Som tommelfingerregel bør I være nok til, at hver patrulje kan have en fast vejleder. Nogle teams foretrækker at have "vejlederpar", så man eksempelvis til seks patruljer er 12 vejledere. Det kan være en god idé at have føl med til nogle af vejlederparrene. Har man ikke nok vejledere til at være to til hver patrulje, kan I lave nabo-patruljer, hvor to patruljer går sammen om at dele to vejledere.

Madlavning til et større team samt styring af spejdernes mad kræver typisk to personer hele kurset. I bør overveje, om I vil have et fast køkkenhold, eller om I vil skiftes i teamet. Nogle teams har desuden også nogle arbejdsfolk, der ikke er vejledere for patruljer, men varetager praktiske opgaver, forbereder aktiviteter mv. Hvis I kun er én vejleder pr. patrulje, bør I nok have nogle ekstra, da almindelige praktiske ting som at lægge poster ud mv. kan være svært at nå, hvis man er alene om at vejlede en patrulje.

Ved sammensætningen af teamet bør I desuden overveje at sikre en spredning i teamet i forhold til alder, køn og livserfaring. Kursuslederne og kasserer skal være myndige, dvs. min. 18 år.

En del af teamet bør have erfaring med aldersgruppen. Minimum én fra teamet skal have et gældende (maks. 2 år gammelt) førstehjælpskursus på mindst 12 timer eller tilsvarende. Alle i teamet (ekskl. madhold og evt. praktisk team) skal være medlem af et spejderkorps. Samtlige (inkl. madhold og evt. praktisk team) skal have en godkendt børneattest.

Patruljevejledere

Som nævnt i det forrige afsnit forudsætter vi som udgangspunkt, at I har mindst én fast vejleder pr. patrulje, der dagligt er i kontakt med patruljen og løbende er med i patruljens liv og de enkelte patruljemedlemmers udvikling.

Vejlederens rolle er at være til stede og kunne træde til, når der opstår behov. Ligeledes indebærer vejlederrollen, at alle kursister har en "voksen" på kurset, de kan føle sig trygge ved og gå til. Vi anbefaler, at der dagligt holdes en 'time' med kun vejleder og patrulje, hvor der kan "tages temperatur" på patruljen og reflekteres over dagens oplevelser.

Kursussted

Vi forventer som udgangspunkt, at kurserne prioriterer at bruge korpsets hytter og faciliteter. Der kan dog være konkrete begrundelser for, at I har et andet behov, og dette vil vi tage med i vores fordeling. Skriv i ansøgningen, hvis jeres kursusindhold medfører nogle særlige behov, der er knyttet til stedet. Det er UK, der igennem korpskontoret bestiller kursussteder og godkender dem.

Økonomi

Et kursus har selvstændigt ansvar for budgetlægning, økonomistyring og regnskabs-aflevering. I økonomivejledningen finder I de generelle krav og retningslinjer for økonomistyring: dds.dk/artikel/regnskab-ungdomskurser.

PR

Jeres kursus skal annonceres på dds.dk/plan, hvor de kommende kursister får mulighed for at læse om de enkelte kurser. UK vil i samarbejde med folkene på korpskontoret forholde sig til jeres tekst ift. niveau og kvalitet. Kursusannoncen skal indeholde informationer, der tydeliggør, hvad udbyttet er for netop jeres kursus.

I skal beskrive, hvor I adskiller jer fra de andre kurser uden at sætte de andre kurser i et dårligt lys. I må gerne bruge jeres fantasiramme til annoncen, så længe kursusudbyttet fremgår, og der er en klar adskillelse fra en indbydelse til en spejdertur/et spejderarrangement. Teksten til kursusannoncen indsendes via en Google Forms. I får tilsendt et link til den samt retningslinjer for, hvordan billeder skal indsendes. Alle annoncer vil blive kigget igennem og eventuelt tilrettet i forhold til sprog, kvalitet i forhold til kursusudbyttet og -niveau, samt længde.

Materiel

For at lette arbejdet med den løbende justering i materialefordelingen, skal jeres ønsker skrives ind i Google Sheet, som jeres materialeansvarlige får tildelt adgang til, når I har fået tildelt kursus. I arket vil det fremgå, hvad korpset ligger inde med af genstande, der er mulige at bestille. Ud fra de tilgængelige materialer skal I udfylde jeres ønsker. Ønskerne behandles på tværs af alle kurser, og UK foretager den endelige tildeling. Efter den endelige kursisttildeling kan der ske enkelte tilrettelser. Levering og afhentning klarer Spejder Sport, så det skal I ikke tænke på.

Deltagerbrev

Kursisten skal have tilsendt brev om deltagelse på jeres kursus tre uger inden kurset (dvs. inden udgang af uge 38). Deltagerbrevet sendes ud som mail.

Det er god kutyme, at deltagerbrevet indeholder:

- Tid og sted for kursets start og slut.
- Kursussted inkl. adresse, forældre el. lign. kan sende breve til
- Nødtelefonnummer til teamet
- Kontaktinfo til KSL'er
- Deltagerliste (hvis der er givet samtykke)
- Indhold/program/intro til fantasi-/temaramme
- Vigtig information (som fx at de skal starte på hejk)
- Regler/retningslinjer for fx slik, besøg undervejs mv.
- Særligt afsnit til forældre

Tropslederbrev

Som følge af ønsket om at få udbyttet af PPlan udbredt og brugt hjemme i grupperne samt et ganske klart ønske fra tropslederne om information om, hvad kursisterne lærer, opfordrer UK til, at I sender et tropslederbrev ud enten før eller umiddelbart efter kursus. Her kan det være en god ide, at konkretisere, hvad kursisterne har lavet netop på jeres kursus. Brevet kan sendes pr. mail, og mail- adresserne til tropslederne fremgår af deltagerlisten, I kan trække fra medlemssystemet. Der vil ligge en generel beskrivelse af PPlan-typerne på dds.dk/artikel/info-om-ungdomskurser som I kan henvise til. Har I brug for tips til indhold, er I velkomne til at kontakte UK. Vi forventer ikke, at PLUS-kurser udsender lederbrev.

Kursusbevis

Når kursisten har gennemført jeres kursus, giver I dem et kursusbevis, hvori I har beskrevet de elementer, kursisten har været igennem. I indsender teksten til jeres kursusbevis via en Google Forms, som I får tilsendt et link til. Deadline for indsendelse af teksten til kursusbevis fremgår af kalenderen på dds.dk/artikel/plan-kalender-for-kursusteam. Vi vil gerne sparre med jer om indholdet i kursusbeviset og beder jer derfor indsende beviset, når det er på plads. På den måde sørger vi også for, at der er en rød tråd i det, man får bevis på fra det ene kursus til det næste.

Kursusmærkerne skal først gives til kursisten sammen med kursusbeviset, når kurset er gennemført.

Beredskab

Der kan opstå situationer, hvor I har brug for at rådføre jer med en udefra. Hvis der opstår problemer i løbet af

kurset, der handler om en intern uenighed i teamet eller lignende mindre alvorlige ting, kan I kontakte en person fra UK. I alvorlige tilfælde (eksempelvis når politi, brandvæsen eller ambulance tilkaldes) skal I kontakte korpsets beredskabstelefon.

Nummeret til beredskabstelefonen bliver sendt til jer inden kursusstart. Der er to formål med at ringe hertil. Det ene er, at I kan få professionel bistand fra et kriseberedskab eller en psykolog, der kan hjælpe jer, hvis I står med en spejder eller et teammedlem med problemer eller oplevelser, som I ikke kan og ikke skal magte selv. Det andet formål er at sikre, at korpsets presseberedskab er informeret, hvis der skulle opstå episoder som brand, ulykke eller andet, der kan få pressens opmærksomhed.

Det vil være en lettelse for jer, at der er andre, der tager ansvaret for håndtering herfor. Hvis I er i tvivl om noget, kan I altid ringe til UK.

Kurser med sø-aktiviteter

Vær opmærksom på, at for kurser med sø-aktiviteter gælder samme sikkerhedsbestemmelser som for enheder, der udfører sø-aktiviteter.

Sikkerhedsbestemmelserne findes på dds.dk/artikel/sikkerhedsvejledninger-til-vand-aktiviteter. Det forventes, at kurserne sætter sig ind i sikkerhedsbestemmelserne og vælger et søkyndigt medlem af teamet, som er ansvarlig for sikkerheden.

Aflysning

Skulle det ske, at der ikke er tilmeldt nok kursister, så det er økonomisk forsvarligt at gennemføre et kursus, aflyses det. Det er UK, der i sidste ende træffer beslutningen om eventuelt at aflyse et kursus, selvfølgelig efter samråd med KSL. Vi håber naturligvis på at kunne gennemføre alle vores kurser.

Teamsparring

Hvis team og kursusleder har behov for støtte og vejledning, kan I altid kontakte UK. Men vi opfordrer også til at sparre med andre teams/kursusledere, som enten har erfaring med det niveau, I arbejder i, eller som kan hjælpe med generelle ting. Vi har oprettet en sparringsgruppe på Facebook ("Sparring for Ungdomskurserne i DDS"), som kan bruges som platform til fælles vidensdeling, dialoger og spørgsmål – eller til at finde hinanden.

Teamudvikling

Når I i jeres team bruger det meste af et år på at planlægge et kursus, og tager afsted i en uge i efterårsferien, er I med til at uddanne vores troppspejdere og unge klanspejdere til at blive bedre patruljeledere og -medlemmer. I giver også gejst og lyst til at være mere spejder videre til kursisterne.

Vi forventer, at I som team har fokus på at udvikle jer som vejledere og instruktører, både individuelt og som team, hvilket fx kan ske ved deltagelse i uddannelse eller at tage på kurser sammen, få instruktører ud eller intern uddannelse i teamet, hvor I lærer af hinanden. Vi forestiller os, at I hvert år fastlægger jer nogle mål for teamets og den enkeltes udvikling jf. den udviklingsplan, vi beder om i løbet af foråret

I denne bevægelse er det også vigtigt at huske jer selv som teams og individuelle spejdere. Når der er hvilet ud, skal I også sidde med gejst og en følelse af at have udviklet jer både som spejdere og som mennesker i løbet af forløbet.

Udvikling kan opstå spontant i mødet med kursisterne, men det kan også tilvejebringes mere kontrolleret i tiden op til kurset gennem uddannelse og så bruges undervejs. Det er noget af det, der er med til at give en følelse af, at det giver værdi og energi at bruge den nødvendige tid på at lave et kursus.

Derfor vil vi i UK gerne høre om, hvad I i teamet gerne vil blive klogere på. Så i ansøgningen, skal I skrive det emne, som I finder relevant. Baseret på de input, vi får ind, vil vi arrangere et webinar og invitere en oplægsholder ind, der kan gøre os alle lidt klogere på det valgte område. Det behøver ikke være noget, I ikke ved noget om (hvis det findes...), men det kan også være et emne, som I finder særligt interessant, og derfor gerne vil have mere viden om. Emner kunne være instruktørrollen, eller hvordan man formidler spejder-ideen til en PPlan-kursist, så det giver mening. Så tag en snak i jeres team, og byd ind med et emne. Så finder vi i UK et emne, der kan ramme så bredt som muligt.

Venlig hilsen

Udvalget for Ungdomskurserne